บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลก็เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาระดับอื่นๆ ซึ่งจะต้องกำหนดเป้าหมายของการผลิตบุคลากรพยาบาลให้มีคุณภาพสำหรับการที่จะเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาล ทั้งนี้เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่บุคคลทั่วไปไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีอายุ เพศ เชื้อชาติ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อ และท่าทีของผู้ป่วยที่มีต่อการเจ็บป่วย (เฉลิมศรี พันทวรรณ , 2528) ผู้ที่เรียนวิชาชีพนี้จำเป็นต้องมีความละเอียด รอบคอบ อดทน มีใจเมตตากรุณา มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้รับบริการและผู้ร่วมงาน อีกทั้งต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผู้อื่น เนื่องจากพยาบาลต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ การเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์จึงมีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้หลักการ และทฤษฎีในสถานการณ์จริงมาสู่การปฏิบัติการพยาบาลได้ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญทั้งสองภาค เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวเนื่องกัน สมคิด รักษาสัตย์ และ ประนอม โอทกานนท์ (2525) กล่าวว่า การเรียนภาคทฤษฎีนั้น มุ่งให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาในหลักและวิธีการปฏิบัติต่างๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลและต่อการทำงาน เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วยและได้รับความทุกข์ทรมาน การเรียนการสอนในขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรอบรู้มีความสามารถ และมีความพร้อมเพรียงที่จะไปฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยได้ ดังนั้นพยาบาลจึงต้องเรียนรู้ทฤษฎีก่อน แล้วจึงนำไปใช้ในทางปฏิบัติ ในการจัดการศึกษาวิชาชีพพยาบาลจึงควรมุ่งเน้นให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการพัฒนาความรู้ในด้านทฤษฎีเป็นอย่างดี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ (ศิริจิตร ตันติวุฒิกุล , 2529)

การเรียนในหมวดวิชาชีพการพยาบาลเป็นหมวดวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่นักศึกษาพยาบาลทุกคนของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้องเรียนรู้ ลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการที่จะสามารถให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทฤษฎีก่อน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การสอน ซึ่ งเป็นงานที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาตามหลักสูตรนั้น อาจารย์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและมากที่สุด นอกจากนี้ คุณลักษณะบางประการและสมรรถภาพในการสอนของอาจารย์จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน (สุทัศน์ วรรณวิจิตร , 2526) ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ และต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะอบรมสั่งสอนนักศึกษาจากผู้ที่มีความไม่รู้ - ให้รู้ ทำไม่เป็น - ให้ทำเป็น ไม่รักวิชาชีพ - ให้รักวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีในการให้บริการพยาบาล สมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ จึงมีความสำคัญ อาจารย์จะต้องสามารถสอนได้อย่างดี รู้จักใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ มีความรู้ดีในวิชาที่สอนหรือเรื่องที่สอน มีการทดสอบและติดตามผลงานสอนทุกบททุกตอน เตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง รู้จักใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม มีความรู้เรื่องหลักสูตรดี ขยัน ตั้งใจสอน ช่วยเหลือและ ใส่ใจกับผู้เรียนที่เรียนอ่อน สอนให้ผู้เรียนคิดเป็นและปฏิบัติได้ สนใจต่อความเคลื่อนไหวทางวิชาการและสาระความรู้ต่างๆ ทำบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าสนุก รู้จักกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียน และหาประสบการณ์แปลกๆใหม่ๆให้กับผู้เรียน อาจารย์จะต้องมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านเนื้อหาวิชา หลักการและวิธีปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะไปฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยได้ต่อไป

แต่จากการศึกษาของ พูลสุข เจนพานิชย์ (2537) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลในการประชุมปรึกษาซึ่งมี 5 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมส่วนบุคคลในการสร้างบรรยากาศที่ดี ด้านการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้านการเสนอความรู้และแนวคิดต่างๆ ด้านการประเมินผลและป้อนข้อมูลย้อนกลับ และด้านการเสริมแรงเพิ่มแรงจูงใจ พฤติกรรมด้านที่พบน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมการสอนด้านการเสริมแรงเพิ่มแรงจูงใจ ซึ่งพฤติกรรมย่อยที่อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงคือ พฤติกรรมการแสดงการยอมรับในความคิดเห็นโดยออกเสียง "ใช่" หรือ "ฮึมม์" หรือ "ยิ้ม" และพฤติกรรมทวนคำพูดที่เป็นคำตอบของนักศึกษาเท่านั้น สำหรับพฤติกรรมการชมเชย เป็นคำพูดหรือประโยคยาวๆนั้น อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่จะไม่แสดงพฤติกรรมด้านนี้ซึ่งมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาเป็นอย่างมาก และการเสริมแรงทั้งทางกาย และวาจา ยังช่วยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการแสดงความ

คิดเห็น หรือแสดงออกมากยิ่งขึ้น ดังที่แสงเดือน ทวีสิน (2539) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญของการเรียนการสอนที่มักจะพบคือ ผู้เรียนขาดความสนใจที่จะเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่น อันเป็นวัยที่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าเรื่องเรียน เมื่อผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าว การจูงใจผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องระลึกถึงอยู่เสมอในขณะทำการสอน ครูผู้สอนจะต้องทราบว่าการจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การสอนเกิดประสิทธิภาพ คือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น การเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นหัวใจของการสอนในการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรียน ตั้งใจเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีวิชาการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และความต้องการของนักศึกษาพยาบาลด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจของอาจารย์พยาบาล เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์พยาบาลนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาพยาบาลภาคทฤษฎีให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อเปรียบเทียบการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา และการได้รับการอบรมทางการสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาล ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

ประสบการณ์การสอน

Goldenberg and Iwasiw (1988) กล่าวว่า อายุและประสบการณ์เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลทำให้อาจารย์พยาบาลมีวุฒิภาวะสูงขึ้น มีโอกาสศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องต่างๆได้

มากขึ้น รวมทั้งมีความสามารถในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆได้ เสริมศรี เวชชะ , ดุษฎี วรรณ เรืองรุจิรา และเตือนใจ แวววาม (2536) มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ประสบการณ์ที่มีมากขึ้นจะช่วยเพิ่มความรู้และทักษะให้มากขึ้นด้วย เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ จะก่อให้เกิดความมั่นใจ และหากประสบการณ์มากพอที่จะทำให้เกิดความชำนาญซึ่งจะทำให้ การประกอบกิจกรรมนั้นๆได้ถูกต้อง และ วรรณา ปู่ รณโชติ (2528) ยังได้ศึกษาพบว่าภูมิหลังของอาจารย์ด้านประสบการณ์สอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประกาย จิโรจน์กุล (2532) ได้ทำการศึกษาในเรื่องของปัจจัยนำเข้าบางประการ และสภาพการเรียนการสอนต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในระบบการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่เน้นชุมชน กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสัมพันธ์กับสภาพการเรียนการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอน ดังนั้น อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่าจึงน่าจะมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า

วุฒิการศึกษา

ปาริชาติ ตามไท (2523) กล่าวว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์ของบุคคลมีผลในการเรียนรู้แนวคิดการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาล โดยอาจารย์พยาบาลที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปย่อมมีโอกาสได้เรียนรู้แนวคิดทางการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ส่วนสวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ (2524) แสดงความคิดเห็นว่า การที่คนเรามีโอกาสเข้าอยู่ในระบบการศึกษาอบรมอันยาวนาน บุคคลย่อมมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมและมีประสบการณ์ทางวิชาการมาก ย่อมส่งผลถึงการประพฤติปฏิบัติของบุคคลนั้น อีกทั้งการศึกษาเป็นวิธีถ่ายทอดความรู้ทัศนคติ แบบของความประพฤติและมรดกทางสังคม (จินตนา ยูนิพันธุ์ , 2534) ดังนั้น อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจึงน่าจะมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

การได้รับการอบรมทางการสอน

การศึกษาอบรมมีอิทธิพลทำให้คนเราแตกต่างกันและมีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์มากขึ้น (กันยา สุวรรณแสง , 2538 ; วีรวรรณ ศิริจิรกาล , 2528) นอกจากนี้การอบรมยังเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หรือเจตคติของบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น (ธงชัย สันติวงษ์ , 2535) จากการศึกษาของ ส่งศรี ชมภูวงศ์ และคณะ (2528) พบว่า ครูในวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช หลังจากที่เข้าอบรมตามโครงการ อคป. แล้ว มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม ส่วน วรรณา ปู รณโชติ (2528) ได้ศึกษาพบว่า ภูมิหลังของอาจารย์ด้านการได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนและการวัดผล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น อาจารย์พยาบาลที่เคยได้รับการอบรมทางการสอนจึงน่าจะมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่ไม่เคยได้รับการอบรมทางการสอน

การรับรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจของอาจารย์พยาบาล

จากผลการศึกษาของ นุชนาฎ ปิตรังสี (2525) ปรางทิพย์ โพธิ์ศรี (2525) และพัฒนา รุจิโภชน์ (2534) พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน โดยอาจารย์จะมีการรับรู้มากกว่านักศึกษา สอดคล้องกับที่ วารุณี มีเจริญ (2539) กล่าวว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รักและสมัครใจที่จะเป็นครูพยาบาล จึงพยายามทำหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม และรับรู้ว่าตนเองมีสมรรถภาพในระดับมาก ส่วนนักศึกษาพยาบาลก็มักที่จะคาดหวังว่าอาจารย์จะต้องมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานในระดับสูงสุด การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อสมรรถภาพของอาจารย์จึงอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นอาจารย์พยาบาลน่าจะมีการรับรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาลมากกว่านักศึกษาพยาบาล

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่ามีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า

2. อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

3. อาจารย์พยาบาลที่เคยได้รับการอบรมทางการสอนมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าอาจารย์ที่พยาบาลไม่ได้รับการอบรมทางการสอน

4. อาจารย์พยาบาลมีการรับรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาลมากกว่านักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวนทั้งสิ้น 1,310 คน และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 11,335 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา และการได้รับการอบรมทางการสอนของอาจารย์พยาบาล

3.2 ตัวแปรตาม คือ การเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์พยาบาล

คำจำกัดความที่ ใช้ในการวิจัย

การเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนภาคทฤษฎี หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้ในการสอนภาคทฤษฎีเพื่อเร้าความรู้สึกหรือกระตุ้นนักศึกษาพยาบาลให้มีความสนใจและมีความเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรมการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนของกฤษณา ศักดิ์ศรี (2530) โดยจำแนกการเสริมสร้างแรงจูงใจ เป็น 9 ด้าน ประกอบด้วย การใช้สิ่งเร้าด้วยสื่อการสอน การใช้สิ่งเร้าด้วยบุคลิกภาพของผู้สอน การใช้สิ่งเร้าด้วยวิธีสอน การใช้การแข่งขันร่วมมือ การใช้การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบ การให้ผู้เรียนรู้ความก้าวหน้าของตน การให้ผู้เรียนตั้งระดับความมุ่งหวัง การใช้การทดสอบ และการให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของวิชาที่เรียน ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ศึกษาการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาล

การใช้สิ่งเร้าด้วยสื่อการสอน หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้ กระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ด้วยวัตถุใดๆก็ตามที่อาจารย์พยาบาลใช้เพื่อประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีให้กับนักศึกษาพยาบาล เช่น หุ่นจำลอง รูปภาพ สไลด์ แผ่นใส ฯลฯ โดยการใช้ให้คำนึงถึง สีสันสะดุดตา ดึงดูดความสนใจ

เด่นชัดในจุดที่ต้องการเน้น ขนาดเห็นได้ชัดเจนทั่วถึง มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำซากจำเจกับสิ่งที่เห็นเป็นประจำ ทันสมัย สื่อการสอนสัมพันธ์กับเนื้อหาที่กำลังสอน

การใช้สิ่งเร้าด้วยบุคลิกภาพของผู้สอน หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้กระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ด้วยการใช้ลักษณะที่แสดงออกของผู้สอน ได้แก่ การแต่งกายเรียบร้อย สะอาด เหมาะสมกับกาละเทศะ ไม่เด่นเกินไปจนทำให้นักศึกษาสนใจการแต่งกายของอาจารย์และไม่สนใจการเรียน สีหน้าเป็นมิตร แสดงออกถึงความแจ่มใส ไม่เฉยเมยหรือเคร่งเครียดตลอดเวลา ท่าทาง มีลักษณะกระฉับกระเฉง กระตือรือล้น ไม่เฉื่อยชา ไม่มีท่าทางน่าเบื่อหน่ายอิดโรย ควบคุมอารมณ์ได้ดี การใช้เสียงที่ดังได้ยินทั่วถึง มีน้ำเสียงหนักเบาในการพูดการอธิบาย น้ำเสียงไม่ดุดัน การแสดงท่าทางของอาจารย์ขณะสอนด้วยมือร่างกายหรือศีรษะเพื่อประกอบคำพูดให้เห็นภาพ ให้เห็นความสำคัญ ให้เข้าใจอารมณ์ หรือบอกขนาด รูปร่างการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องแปล รัดกุม ไม่เยิ่นเย้อ

การใช้สิ่งเร้าด้วยวิธีสอน หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้กระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ด้วยการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีที่มีลักษณะ วิธีสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน เปลี่ยนวิธีการสอนแบบใหม่ๆเสมอ และเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

การใช้การแข่งขันร่วมมือ หมายถึง การให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการแข่งขันในการเรียน ทำได้ 3 วิธี คือรายกลุ่ม รายบุคคล และแข่งขันกับตนเอง

การใช้การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้ในการทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยการชมเชยและการให้รางวัล มี 3 ประเภทคือ

1. การเสริมแรงด้วยวาจา ใช้คำพูดที่เป็นการชมเชย ได้แก่ เก่ง ดีมาก ใช้ได้ เป็นความคิดที่ดี น่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดี

2. การเสริมแรงด้วยท่าทาง ใช้ท่าทางที่แสดงการยอมรับนักศึกษา ได้แก่ ตั้งใจฟังนักศึกษาพูด การพยักหน้า แสดงการตอบรับในระหว่างที่นักศึกษาพูด การยิ้ม การเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ ให้เพื่อนในชั้นปรบมือให้

3. การเสริมแรงด้วยการให้รางวัลและสัญญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่ การให้สิ่งของ การให้เครื่องหมายดีเด่น การติดประกาศผลงาน การติดประกาศรายชื่อ

การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การกระทำที่อาจารย์พยาบาลใช้ในการทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยการตำหนิ และ การลงโทษ มี 3 ประเภทคือ

1. การเสริมแรงทางลบด้วยวาจา ใช้คำพูดที่เป็นเชิงตำหนิ ได้แก่ ยังไม่ดี ยังใช้ไม่ได้ ไปคิดมาใหม่ ไปทำมาใหม่ ต้องปรับปรุง

2. การเสริมแรงทางลบด้วยท่าทาง ได้แก่ การส่ายหน้า การเขียนคำตอบที่ผิดของนักเรียนบนกระดานดำ

3. การเสริมแรงทางลบด้วยการใช้สัญญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่ การติดประกาศผลงานที่ไม่ดี การติดประกาศรายชื่อผู้ที่สอบไม่ผ่าน

การให้ผู้เรียนรู้ความก้าวหน้าของตน หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้รู้ถึงผลการเรียนของตน หรือความก้าวหน้าในการเรียนของตน ได้แก่ การบอกผลการสอบให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง การบอกผลการทำงานที่อาจารย์มอบหมาย เช่น การเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน การทำรายงานส่งอาจารย์

การให้ผู้เรียนตั้งระดับความมุ่งหวัง หมายถึง การเปิดโอกาสและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการตั้งระดับความคาดหวังในการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เช่น การทำสัญญาการเรียน การให้นักศึกษากำหนดเกรดของตนเอง

การใช้การทดสอบ หมายถึง การจัดให้มีการทดสอบในรายวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การทดสอบก่อนเรียน การทดสอบระหว่างเรียน การทดสอบหลังเรียน การทดสอบปลายภาค

การให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของวิชาที่เรียน หมายถึง การบอกให้นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาการพยาบาล ให้นักศึกษาทราบการนำไปใช้ประโยชน์ของวิชาการพยาบาล ฯลฯ

การสอนภาคทฤษฎี หมายถึง วิธีการสอนที่มุ่งให้ความรู้ในด้านเนื้อหาความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีปฏิบัติควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติ เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถ มีความรอบรู้ และมีความพร้อมพอสมควรที่จะไปฝึกหัดให้การพยาบาลกับผู้ป่วยได้ ซึ่งในที่นี้ศึกษาเฉพาะการสอนหมวดวิชาชีพพยาบาล

ประสบการณ์การสอน หมายถึง จำนวนปีที่อาจารย์พยาบาลทำการสอนในภาคทฤษฎี นับตั้งแต่ปีที่เริ่มสอนจนถึงปัจจุบัน ถ้าเกิน 6 เดือน ให้คิดเป็น 1 ปี แบ่งเป็น 1-5 ปี , 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่อาจารย์พยาบาลได้รับ แยกเป็นวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

การได้รับการอบรมทางการสอน หมายถึง การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ทักษะการสอน จิตวิทยาการสอน วิธีสอนแบบต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาในเรื่องการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสอนของอาจารย์พยาบาล
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจ ในการศึกษาค้นคว้า และทำการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจต่อไป